

Ключові тенденції інтеграції загальної середньої освіти України в європейський освітній простір

*О. З. Глушко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

У процесі дослідження *визначено*, що освітня галузь України зробила значний прогрес у напрямку інтеграції в Європейський освітній простір, але ще потребує подальших зусиль та реформ для імплементації стандартів та принципів ЄС. Інтеграція української освіти в Європейський освітній простір передбачає не лише адаптацію нормативно-правової бази, а й модернізацію освітньої системи, що охоплює напрями підвищення кваліфікації вчителів, модернізацію змісту освіти, запровадження інноваційних методів навчання.

Констатовано, що інтеграція України в Європейський освітній простір має позитивний вплив на освітню систему країни. Вона сприяє підвищенню якості освіти, розвитку міжнародного співробітництва, обміну знаннями та інноваціями. Водночас, інтеграція в Європейський освітній простір вимагає виконання певних вимог з боку України, а саме: адаптація освітніх програм, забезпечення якості та доступності освіти, підвищення кваліфікації та мобільності освітніх працівників, зміни в управлінні освітніми закладами тощо.

Аналізуючи євроінтеграційний поступ України в освітній сфері, *виділено* декілька ключових тенденцій, які характерні для розвитку шкільної освіти на шляху європейської інтеграції:

1. Модернізація навчальних програм та стандартів. Відбувається перехід до компетентнісного підходу в освіті, наближення до європейських освітніх стандартів.

2. Інтернаціоналізація. Збільшується кількість шкіл, що впроваджують програми іншомовного навчання, обміну учнями та вчителями з європейськими навчальними закладами. Посилюється вивчення іноземних мов.

3. Децентралізація та автономія. Посилюється роль місцевих громад та шкіл у прийнятті рішень, відбувається поступовий перехід до фінансової автономії навчальних закладів.

4. Цифровізація та технологізація освіти. Активне застосування цифрових технологій. Впроваджуються електронні щоденники, навчання в дистанційній та змішаній формах, використання хмарних технологій в освітньому процесі, що наближає українську освіту до сучасних європейських практик.

5. Акцентуація на професійному розвитку вчителів, педагогічних працівників. Запроваджуються різноманітні програми підвищення кваліфікації вчителів, обміну досвідом з європейськими колегами, сприяння академічній мобільності вчителів та учнів.

6. Забезпечення соціальної інклюзії та рівного доступу до освіти для всіх дітей. Активне запровадження практики інклюзивних класів, де діти з особливими освітніми потребами навчаються разом з іншими учнями.

Зроблено висновок, що прослідковується рух до інтеграції української освіти в європейський освітній простір, гармонізації законодавчої бази, що є важливим кроком у процесі загальної євроінтеграції України. Це кореспондується та перетинається з ключовими реформами, що відбуваються в українській шкільній освіті.

Інтеграційні процеси в освіті країн Європейського Союзу на рівні дошкільної та шкільної систем освіти

*А. П. Джурило,
кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, доцент,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Досліджено інтеграційні процеси в освіті країн Європейського Союзу на рівні дошкільної та шкільної систем освіти, що є важливою складовою освітньої політики, яка спрямована на забезпечення переходу дітей від дошкільного до шкільного навчання. Така інтеграція є необхідною для забезпечення безперервності навчання, гармонійного розвитку дітей та підвищення якості освіти.

Визначено основні цілі такої інтеграції, до яких слід віднести: гармонізація освітніх стандартів задля забезпечення єдиних підходів до якості дошкільної та початкової освіти та узгодження навчальних програм із врахуванням вікових і психофізіологічних особливостей дітей; плавний перехід, що передбачає розробку спільних підходів до організації підготовчого періоду між дошкільним і шкільним навчанням та формування середовища, яке сприяє адаптації дитини до школи; рівний доступ до освіти для зниження соціальних, економічних і культурних бар'єрів та інтеграція дітей із особливими освітніми потребами та мігрантів у загальний освітній процес; забезпечення якості освіти шляхом підвищення кваліфікації педагогів для роботи з дітьми на різних етапах освіти та використання інноваційних методів навчання.

З'ясовано, що практичні підходи до інтеграції дошкільної освіти різняться між країнами ЄС. Так, у скандинавських країнах (Швеція, Данія, Фінляндія) дошкільна освіта є інтегрованою частиною загальної освітньої системи, де велика увага приділяється розвитку м'яких навичок (soft skills) та творчих здібностей. Уряди цим країн багато роблять, щоб доступ до дошкільних закладів був безкоштовним для більшості сімей.

Встановлено, що в Німеччині діє концепція «Kita» (скор. від нім. Kindertagesstätte – «дитячий денний заклад»), модель дошкільного виховання, яка охоплює дітей від раннього віку до початку шкільного навчання. «Kita» тісно пов'язана зі шкільною освітою та відзначається високою якістю підготовчих програм для дітей 5-6 років, партнерством між родинами, школами та дитячими садками.